

ТКАЧЕНКО

Сергій Анатолійович
 nukoblikaudit@inbox.ru

УДК 657

ПОТИШНЯК

Олена Миколаївна

**ПРОЕКТ ЕФЕКТИВНОЇ ДІАГНОСТИКИ
 ЯКОСТІ ПРОДУКЦІЇ, РОБІТ**

**THE PROJECT IS AN EFFECTIVE
 DIAGNOSTIC QUALITY PRODUCTS**

д.е.н., доцент, в.о. ректора
 Вищого навчального закладу
 «Міжнародний
 технологічний університет
 «Миколаївська політехніка»

д.е.н., доцент, професор
 кафедри, Харківський
 національний технічний
 університет сільського
 господарства ім. Петра
 Василенка

TKACHENKO Serhii Anatoliiovych – Doctor of Economics, Associate Professor, Acting Rector of the Higher Educational Institution «International Technology University "Mykolaiv Polytechnic"»

POTYSHNIAK Olena Mykolaivna – Doctor of Economics, Associate Professor, Professor of the Department, Kharkiv National Technical University of Agriculture after Petro Vasylenko

Доведено, що підвищення якості продукції та робіт виступає одним із найважливіших чинників зростання економічної ефективності процесу виробництва у об'єднаннях і на підприємствах. Обґрунтовано, що високий рівень якості може бути досягнутий тільки на основі систематичного його контролю та цілеспрямованого впливу на умови і чинники, які впливають на якість продукції у процесі виробництва. Аргументовано, що вироблення оперативних рішень, спрямованих на досягнення високого рівня якості, здійснюється на основі даних ефективної економічної діагностики, яка дозволяє щодня на основі оцінки стану виробництва та аналізу діючих факторів здійснювати управління і координацію процесу виготовлення готової продукції, вимагає дотримання завданої технології.

* * *

Повышение качества продукции выступает одним из важнейших факторов роста экономической эффективности процесса производства в объединениях и на предприятиях. Высокий уровень качества, может быть, достигнут только на основе систематического его контроля и целенаправленного воздействия на условия и факторы, влияющие на качество продукции в процессе производства. Выработка оперативных решений, направленных на достижение высокого уровня качества, осуществляется на основе данных эффективной диагностики, которая позволяет ежедневно на основе оценки состояния производства и анализа действующих факторов осуществлять управление, координацию процесса изготовления продукции, требует соблюдения заданной методы.

* * *

Improving the quality of products and works is one of the most important factors for increasing the economic efficiency of the production process in associations and enterprises. A high level of quality can be achieved only on the basis of its systematic control and purposeful influence on the conditions and factors that affect the quality of production (work) in the production process. The development of operational decisions aimed at achieving a high level of quality, is carried out on the basis of effective economic diagnostics, which allows daily, on the basis of an assessment of the state of production and comprehensive analysis of existing factors to manage, coordinate the process of production, requires adherence to the given technology. The key tasks of the effective economic diagnostics of product (work) quality in associations and enterprises are: determining the actual level of product (work) quality and comparing it with the planned quality level; identification of factors that influenced the quality of products; determining the impact of the work of individual in-house units on product quality as a whole; development of the most cost-effective directions and concrete measures for improving the quality of products (work). The quality of the finished products and work in the research and production associations and in the enterprises of the industry largely depends on the proper culture and purity of the production process. Work to maintain cleanliness and create the appropriate cultural level for the production process is an integral part of the defect-free manufacturing system for finished products. Therefore, in the effective diagnostics of the quality of work, attention should be paid to the cleanliness and order in the production and auxiliary premises, the state of technological equipment, public places, internal territory.

Ключові слова: ефективна діагностика, продукція, робота, ціль, якість

Ключевые слова: качество, продукция, цель, эффективная диагностика

Keywords: effective economic diagnostics, product, quality, target (aim), work

ВСТУП

Підвищення якості продукції та робіт виступає одним із найважливіших чинників зростання економічної ефективності процесу виробництва у об'єднаннях і на підприємствах. Високий рівень якості може бути досягнутий тільки на основі систематичного його контролю та цілеспрямованого впливу на умови і чинники, які впливають на якість продукції (роботи) у процесі виробництва. Здійснені опрацювання [1 - 4] фундують, вироблення оперативних рішень, спрямованих на досягнення високого рівня якості, здійснюється на основі інформаційних даних ефективної економічної діагностики, яка дозволяє щодня на основі оцінки стану виробництва та комплексного аналізу діючих факторів здійснювати управління, координацію процесу виготовлення продукції, вимагає дотримання завданої технології тощо.

МЕТА РОБОТИ

Корінними задачами (цілями) підсистеми дієвої економічної діагностики якості продукції (роботи) у об'єднаннях та підприємствах є: визначення фактичного рівня якості продукції (роботи) і зіставлення його із планованим рівнем якості; виявлення чинників, які вплинули на якість продукції; визначення впливу роботи окремих внутрішньозаводських підрозділів на якість продукції у цілому; розробка найбільш економічно ефективних напрямків та конкретних заходів стосовно підвищення якості продукції (роботи).

МЕТОДИ ДОСЛІДЖЕННЯ

Дослідження присвячене організації ефективної економічної діагностики якості продукції у виробничих об'єднаннях і на промислових підприємствах у умовах поглиблення ринкових відносин та посилення дії факторів впливу науково-технічного прогресу. Для економістів-бухгалтерів наведено: методіку ефективної економічної діагностики якості продукції об'єднань і підприємств та їх підрозділів; методологію проектування і впровадження функціонально розвинутої дієвої економічної діагностики якості продукту.

РЕЗУЛЬТАТИ

У процесі ефективної економічної діагностики у об'єднаннях та на підприємствах якості продукції (роботи) доцільно виявити допущені відхилення у завданому рівні якості, а також причини, у результаті яких відбулися ці відхилення. За цих умов слід дотримуватися такої послідовності проведення діагностики: встановити причини і фактори, які вплинули на якість продукції; визначити ступінь та напрямки впливу кожного фактора на якість роботи (продукції); оцінити кількісний вплив кожного фактора на показники, які характеризують якість роботи об'єднання і підприємства, його внутрішніх підрозділів, оперативно довести до керівництва об'єднання інформацію про допущені відхилення від планованого рівня якості; виробити заходи, які ведуть до поліпшення якісних характеристик готової продукції, ін.

Якість роботи, як правило, характеризується великим числом показників, тому у процесі ефективної

економічної діагностики доцільно вивчити ряд показників, які характеризують виробничо-господарську діяльність об'єднання (підприємства), й зробити цілісну оцінку якості роботи.

Під час визначення впливу якості роботи окремих внутрішньозаводських структурних підрозділів на якість роботи об'єднання (підприємства) у цілому необхідно розглядати тільки ті показники якості, на які зможе вплинути специфіка роботи даного підрозділу. У ході діагностики доцільно використовувати щоденні та декадні зведення оперативної звітності про вироблення продукції; відомості про якість продукції (роботи) окремих, внутрішньозаводських підрозділів; заявки, вимоги, претензії і пропозиції споживачів стосовно поліпшення якості продукції (роботи); накази та розпорядження керівництва, які стосуються якості продукції (роботи); матеріали групи суспільного контролю якості; інформацію за днем якості тощо.

Ефективну економічну діагностику якості продукції науково-виробничого об'єднання (підприємства промисловості) необхідно починати із вивчення інформаційних даних, про наявність рекламцій, повернень, які надійшли у технічне бюро відділу технічного контролю від цехів основного та допоміжного виробництва або від замовників суміжних підприємств тощо.

Джерелами інформаційних даних для проведення ефективної економічної діагностики можуть бути журнал обліку таких, які надійшли на промислове підприємство претензій за якістю і комплектністю продукції, яка виготовляється; журнал обліку претензій за якістю, комплектністю продукції, спрямованих постачальниками комплектуючих виробів і матеріалів; претензії замовників до якості, комплектності готової продукції, яка виготовляється.

Проводити ефективну (доцільну) економічну (господарську) діагностику (комплексний аналіз і оцінку) найдоцільніше у міру надходження рекламцій у відділ технічного контролю за формою, яка знаходить своє формування тощо.

Наведені у відомості (таблиці) інформаційні дані дозволяють працівникам відділу технічного контролю вивчити динаміку надходження претензій (рекламцій), з'ясувати (встановити) причини, винуватців та суму збитків за отриманими претензіями (рекламаціями), а отже, допоможуть їм своєчасно розробити й реалізувати необхідні заходи стосовно висунутих рекламцій.

У більш загальному вигляді ефективну економічну діагностику претензій, які надійшли у відділ технічного контролю промислового об'єднання (підприємства), слід здійснювати подекадно та у цілому за місяць.

Приведені інформаційні дані надають загальне уявлення про кількість таких, які надійшли на промислове підприємство претензій (рекламцій), дозволяють вивчити динаміку їх надходження. Однак для прийняття обґрунтованих управлінських рішень, які усувають причини виникнення претензій у процесі ефективної економічної діагностики, бажано вивчити їх появу за місцями виникнення, тобто за цехами

та структурними підрозділами.

Отримана інформація дозволяє установити підрозділи, із вини яких надійшло найбільше рекламацій, і для відділу технічного контролю служить підставою вимагати від керівництва відповідних підрозділів прийняти заходи, спрямовані на підвищення якості готової продукції, яка випускається.

Під час діагностики слід мати на увазі, що вивчення таких рекламацій, які надійшли, неточно відображає стан якості продукції та роботи у цілому за виробничим об'єднанням (промисловим підприємством), оскільки споживачі не завжди пред'являють претензії виробникам продукції і у ряді випадків самі усувають наявні дефекти. Частина рекламацій пред'являється із запізненням тощо. Тому для більшої об'єктивності оцінки якості роботи виробничого об'єднання (підприємства промисловості) бажано проводити більш глибоку діагностику, тобто слід вивчити чіткість, зладженість, якість роботи окремих внутрішньозаводських підрозділів та простежити, як зі зміною якості їх роботи змінюється якість продукції у цілому по виробничому об'єднанню або промислому підприємству. Оцінку (аналіз) діяльності внутрішньозаводських структурних підрозділів і їх вплив на якість готової продукції та роботи найдоцільніше здійснювати за допомогою таких показників (критеріїв), як: питома вага продукції, прийнятої відділом технічного контролю із першого пред'явлення; кількість забракованих деталей, вузлів; кількість карт-дозволів на відхилення продукції від технічної документації; кількість нормо-годин, витрачених на забраковану продукцію, неякісне виконання робіт із вини цехів основного й допоміжного виробництв.

Проводити ефективну економічну діагностику слід подекадно, використовуючи інформаційні дані журналу з обліку виконаних робіт цехами основного і допоміжного виробництв, відомості про якість готової продукції, зведені відомості показників якості праці за системою бездефектної праці структурних підрозділів. Виконується діагностика за визначеною формою тощо.

Інформаційні дані таблиці дозволяють встановити, який вплив на показники якості продукції (роботи) за об'єднанням (підприємством) у цілому справила робота окремих його внутрішніх структурних підрозділів тощо.

Одним із показників, який характеризує якість роботи об'єднання (підприємства), на який у процесі ефективної економічної діагностики має бути звернуто особливу увагу, виступає рівень браку у виробництві. Досліджуючи із його допомогою дефекти, допущені у роботі, зіставляючи їх за різні періоди, встановлюють, наскільки погіршилася якість роботи, яка ефективність заходів, які вживаються для ліквідації браку і таке інше. Брак (як остаточний, так й виправний) у виробництві призводить до зменшення обсягу продукції, яка випускається, підвищення її собівартості та зниження рівня рентабельності. Ефективну (дієву) економічну діагностику браку найдоцільніше починати зі встановлення рівня браку у цехах основного і допоміжного виробництв, а потім у цілому за об'єднанням (підприємством). Це дозволить керівництву з'ясувати, які цехи працюють добре, а які – погано,

оцінити, яка ступінь впливу якості роботи окремих цехів на якість роботи об'єднання (підприємства) у цілому, а також своєчасно розробити та здійснити необхідні організаційно-технічні заходи, які ведуть до зниження рівня браку і поліпшення якості роботи. У машинобудуванні таку діагностику доцільно проводити подекадно на підставі даних журналів із обліку браку й зведених відомостей реєстрації «Актів про брак» у розрізі внутрішніх структурних підрозділів підприємства (об'єднання). Виконувати діагностику можливо за визначеною економіко-аналітичною таблицею тощо.

Інформаційні дані підсистеми ефективної економічної діагностики дозволяють керівництву відділу технічного контролю протягом місяця отримувати порівняльні характеристики роботи цехів за показником браку, установлювати підрозділи і тимчасові інтервали із найбільшим рівнем браку, а отже, надають можливість акцентувати увагу відповідних служб та підрозділів на найбільш неблагополучних ділянках процесу виробництва. Подальше поглиблення цілі ефективної економічної діагностики вимагає встановлення причин, категорій, видів і винуватців браку за окремими цехами, видами робіт й продукції. Джерелами початкової інформації при цьому можуть слугувати акти про брак, журнали реєстрації браку. Проводити продуктивну економічну діагностику доречно за сформованою формою тощо.

Економіко-аналітичні інформаційні дані відомості (таблиці) допоможуть керівництву виробничого об'єднання (підприємства промисловості) своєчасно з'ясувати, який цех і на якому замовленні допустив брак, які причини та категорія браку, на яких роботах він допущений, у разі необхідності провести потрібні організаційно-технічні заходи щодо ліквідації браку, втраг від нього.

Якість роботи виробничих об'єднань та підприємств промисловості, ступінь виконання ними виробничої програми багато у чому залежать від рівня організації їх діяльності. Ритмічна робота усіх внутрішніх структурних підрозділів – це гарантія випуску продукції завданого рівня якості. Навпаки, неритмічна робота веде до аритмічності плану виробництва і обумовлює недостатнє використання робочої сили та виробничих потужностей, зменшення обсягу і погіршення якості продукції, надмірне витрачання заробітної плати для оплати простоїв та доплат за роботу у надурочний час і за відхилення від нормальних умов роботи, втрати від браку та багато ін. Тому у процесі ефективної діагностики необхідно вивчити ритмічність виконання плану виробництва на підставі відсотка виконання декадних завдань із випуску продукції чи коефіцієнта ритмічності і простежити, як із їх зміною змінюється ступінь браку у загальному обсязі виготовленої продукції.

Як правило, в умовах неритмічної роботи ступінь браку в обсязі процесу генерації (виробництва) стає найбільш істотним у третю декаду місяця.

ВИСНОВКИ

Якість готової продукції і роботи у науково-виробничих об'єднаннях та на підприємствах промисловості багато у чому залежить від належної культури і

чистоти процесу виробництва. Робота із підтримки чистоти та створення відповідного культурного рівня процесу виробництва – складова частина системи бездефектного виготовлення готової продукції. Тому, під час ефективної діагностики якості роботи увагу слід звернути на те, які чистота і порядок у виробничих і допоміжних приміщеннях, який стан технологічного обладнання, місць громадського користування та внутрішньої території тощо.

Список использованных источников

1. Ткаченко С.А., Потішняк О.М. Значення методологічного забезпечення ефективної економічної діагностики у двофункціональному еволюціонуванні економіко-аналітичних підрахунків. *Економіка. Фінанси. Право*. 2018. № 6/3. С. 29-32.

2. Ткаченко С.А., Потішняк О.М. Ідея методології ефективної економічної діагностики. *Економіка. Фінанси. Право*. 2018. № 6/2. С. 49-52.

3. Ткаченко С.А., Потішняк О.М. Квінтесенція ефективного управління, амплуа економічної діагностики у системі ефективного координування виробничо-господарською діяльністю. *Економіка. Фінанси. Право*.

2018. № 6. С. 38-41.

4. Ткаченко С.А., Потішняк О.М. Нетривіальності ефективної економічної діагностики. *Економіка. Фінанси. Право*. 2018. № 6/1. С. 4-7.

References

1. Tkachenko S.A., Potyshniak O.M. The value of methodological support for effective economic diagnostics in the two-functional evolution of economic and analytical calculations. *Economics. Finances. Law*. 2018. № 6/3. pp. 29-32. (in Ukrainian).

2. Tkachenko S.A., Potyshniak O.M. The idea of a methodology for effective economic diagnostics. *Economics. Finances. Law*. 2018. № 6/2. pp. 49-52. (in Ukrainian).

3. Tkachenko S.A., Potyshniak O.M. The quintessence of effective management, the role of economic diagnostics in the system of effective coordination of production and economic activities. *Economics. Finances. Law*. 2018. № 6. pp. 38-41. (in Ukrainian).

4. Tkachenko S. A., Potyshniak O.M. Nontriviality of effective economic diagnostics. *Economics. Finances. Law*. 2018. № 6/1. pp. 4-7. (in Ukrainian).